

Σπάζοντας τα ηλικιακά στερεότυπα για τον ακτιβισμό: Οι KlimaSeniorinnen στην Ελλάδα

Το ελληνικό γραφείο της **Greenpeace** και η **Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)**, από τις 24 έως τις 27 Ιανουαρίου, φιλοξένησαν μέλη των KlimaSeniorinnen στην Ελλάδα. Οι KlimaSeniorinnen, απαρτίζονται από γυναίκες άνω των 64 ετών από την Ελβετία, οι οποίες μέσω της οργάνωσής τους “Climate Seniors Association” έχουν προσφύγει ενάντια στην ελβετική κυβέρνηση ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, διεκδικώντας την ανάληψη δράσης από την κυβέρνηση της χώρας τους ενάντια στις κλιματικές αλλαγές.

Κατά τη επίσκεψή τους στη χώρα μας και **με αφορμή την προσφυγή τους που αναμένεται να εκδικαστεί την άνοιξη του 2023**, πραγματοποιήθηκε σειρά δράσεων και συναντήσεων με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ελληνικού κοινού γύρω από τα κινήματα και τις δράσεις κλιματικής δικαιοσύνης που αναπτύσσονται σε όλο τον κόσμο, καθώς και την καλλιέργεια ενός ευρύτερου πλαισίου διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών γύρω από την κλιματική κρίση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Η σειρά συναντήσεων εγκαινιάστηκε, την Τρίτη 24 Ιανουαρίου, με μια ξενάγηση στις **“Αόρατες Διαδρομές”** της πόλης που υλοποιήθηκε από το περιοδικό δρόμου “Σχεδία”. Κατά τη διάρκεια της ξενάγησης, οι ακτιβίστριες περιπλανήθηκαν σε περιοχές όπως το Μεταξουργείο και η πλατεία Βάθη και γνώρισαν από κοντά σημαντικές κοινωνικές δομές της Αθήνας, όπως το Πολυδύναμο Κέντρο Αστέργων, το συσσίτιο του ΚΥΑΔΑ και το ιατρείο και κοινωνικό φαρμακείο των Γιατρών του Κόσμου. Μέσα από την περιήγηση αλλά και την προσωπική αφήγηση των οδηγών, οι ακτιβίστριες ενημερώθηκαν για τη ζωή των ανθρώπων που ζουν στους δρόμους της Αθήνας, ενώ πληροφορήθηκαν για τις υπηρεσίες που παρέχονται από διάφορους φορείς για την καταπολέμηση της αστεγίας, της πείνας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Ο περίπατος κατέληξε στο “σπίτι της Σχεδίας”, όπου μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΕΚΠΑ από τα τμήματα Νομικής, Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Επικοινωνίας και ΜΜΕ, αλλά και από το ερευνητικό κέντρο Refugee and Migration Studies Hub, καθώς και εθελοντές της Greenpeace που συμμετείχαν στην ξενάγηση, αντάλλαξαν απόψεις με τις KlimaSeniorinnen για τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Την Τετάρτη 25 Ιανουαρίου, τα μέλη των KlimaSeniorinnen είχαν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με το ελληνικό κοινό καθώς και τα ΜΜΕ, κατά τη διάρκεια ανοιχτής εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε στο Goethe-Institut Athen, με θέμα **“Κλιματικό κίνημα - ανθρώπινα δικαιώματα - ευάλωτες κοινωνικές ομάδες”**, την οποία παρακολούθησε δια ζώσης αλλά και [online](#) μεγάλη μερίδα συμπολιτών μας. Κεντρικοί/ες ομιλητές/ριες, πέρα από τις Rosmarie

Wydler-Wälti και Jutta Steiner των KlimaSeniorinnen, ήταν οι Μαρία Γαβουνέλη (Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου Νομική Σχολή ΕΚΠΑ), Νίκος Χαραλαμπίδης (Διευθυντής του ελληνικού γραφείου της Greenpeace), Δρ. Ελίζαμπεθ Μεσθεναίου (Δρ Κοινωνιολογίας - Ερευνήτρια, πρ.Πρόεδρος της Age Platform Europe, Μέλος του Δ.Σ. της "50και Ελλάς") και η Ιωάννα Μάρκου (Συν-ιδρύτρια Ένωσης Γυναικών άνω των 40-"Α40s"). Τη συζήτηση συντόνισε η δημοσιογράφος - Υπεύθυνη Επικοινωνίας του ΕΛΙΑΜΕΠ, Οντίν Λιναρδάτου.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, οι κκ. Wydler-Wälti και Steiner αναφέρθηκαν αναλυτικά στην οργάνωσή τους και τον αγώνα τους για κλιματική δράση και εξήγησαν πώς αποφάσισαν το 2016 να καταθέσουν προσφυγή κατά της κυβέρνησης λόγω ελλιπούς δράσης κατά της κλιματικής κρίσης, με στόχο να προστατεύσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τονίζοντας ότι οι ηλικιωμένες γυναίκες κινδυνεύουν περισσότερο από τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών. Συνέχισαν λέγοντας πως αφού εξάντλησαν όλα τα ένδικα μέσα στη χώρα τους, κατέληξαν πως η προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ήταν μονόδρομος. Στην πορεία αυτή, η Greenpeace υπήρξε πάντα δίπλα τους, σημείωσαν, παρέχοντας οικονομική υποστήριξη αλλά και τεχνογνωσία επί του θέματος. Πλέον, οι ακτιβίστριες αναμένουν την τελική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και ευελπιστούν ότι η απόφαση θα αποτελέσει "σταθμό" για τις κλιματικές πολιτικές σε όλες τις χώρες της Ευρώπης και όχι μόνο στην Ελβετία. Πάντως, οι ίδιες επισήμαναν πως *"...ήδη η προσφυγή μας έχει αυξήσει την ευαισθητοποίηση για το συγκεκριμένο θέμα διεθνώς και πολίτες σε άλλες χώρες προχωρούν σε προσφυγές με στόχο στην κλιματική δράση. Εν τέλει, πρόκειται για μια υπόθεση που ξεφεύγει από την αμιγώς περιβαλλοντική δράση και ακουμπά τα ανθρώπινα δικαιώματα"*.

Παίρνοντας στη συνέχεια το λόγο, ο Νίκος Χαραλαμπίδης τόνισε ότι αντίστοιχες κινητοποιήσεις μπορούν να γίνουν και στη χώρα μας, καθώς οι συνθήκες ωριμάζουν όσο περνούν τα χρόνια. Επισήμανε μάλιστα ότι **τέτοιες προσφυγές θα συνεχίσουν να κατατίθενται, ανατρέποντας μελλοντικά πολιτικές κυβερνήσεων που αυτή τη στιγμή είναι κατώτερες των προσδοκιών.** Μιλώντας συγκεκριμένα για τις KlimaSeniorinnen, ο κ. Χαραλαμπίδης τόνισε: *"πρόκειται για μια ομάδα ανθρώπων που σε άλλη περίπτωση θα μπορούσαν να ονομαστούν απόμαχοι. "Απόμαχοι" που όμως στέκονται όρθιοι και λένε έχουμε δικαίωμα σε υγεία και καθαρό πλανήτη, και μάλιστα πηγαίνουν τη χώρα τους στο δικαστήριο"*. Όσον αφορά στη δικαστική τους μάχη, ο Γενικός Διευθυντής του ελληνικού γραφείου της Greenpeace, σημείωσε: *"Δεν έχω αγωνία για το αποτέλεσμα, γιατί ακόμα και αν αυτό δεν είναι θετικό, θα είναι το επόμενο"*.

Από την πλευρά της, η Μαρία Γαβουνέλη στάθηκε στην αλλαγή που δημιουργούν υποθέσεις σαν αυτή των KlimaSeniorinnen στο νομικό σύστημα. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, **ζητήματα σαν αυτά, που θεωρούνταν μέχρι σήμερα υψηλής πολιτικής, πλέον**

μετατρέπονται σε ζητήματα ανάμεσα στον πολίτη και το κράτος. “Πλέον έρχεται ο πολίτης και απαιτεί από το κράτος να τηρήσει τις υποχρεώσεις του. Ο πολίτης έχει τη δυνατότητα να χτυπήσει την πόρτα του δικαστηρίου και να θέσει σε έλεγχο ή σε κάποια μορφή συζήτησης την υψηλή κυβερνητική πολιτική. Κατά το παρελθόν, η απάντηση των κυβερνήσεων θα ήταν ότι αυτά είναι πολύ δύσκολα ζητήματα, πολύ περίπλοκα, ότι δεν μπορεί ο μέσος πολίτης να τα αντιμετωπίσει. Όμως μπορεί”, ανέφερε χαρακτηριστικά η Πρόεδρος της ΕΕΔΑ & Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου.

Με τη σειρά της, η Δρ. **Ελίζαμπεθ Μεσθenaίου** μίλησε για ευάλωτους πληθυσμούς, άρρωστους, ανθρώπους που μένουν μόνοι τους και τη σημασία του να ασχολούμαστε με την κλιματική κρίση, όταν μιλάμε για τρίτη ηλικία. Μιλώντας από τη σκοπιά ανθρώπων μεγαλύτερης ηλικίας, τόνισε: “έχει μεγάλη σημασία να λέμε ότι είμαστε όρθιοι και είμαστε πολίτες. Είμαστε εδώ και παλεύουμε”.

Τέλος, η **Ιωάννα Μάρκου**, εκπροσωπώντας τις γυναίκες άνω των 40 ετών, μίλησε για τις διακρίσεις που βιώνει η συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα σε διάφορα επίπεδα. Ανέφερε συγκεκριμένα ότι οι γυναίκες έχουν έλλειψη σε πόρους, τεχνολογία, δια βίου εκπαίδευση, που θα τις βοηθούσε να προσαρμοστούν στις κλιματικές αλλαγές, ενώ παράλληλα είναι ευάλωτες σε φαινόμενα όπως η σωματική, ψυχική και οικονομική βία που αυξάνεται ως αποτέλεσμα της κλιματικής κρίσης. “**Πέρα από θύματα όμως**”, υπογράμμισε, “**οι γυναίκες μπορούν να αποτελέσουν και ενεργούς παράγοντες και θερμούς υποστηρικτές της παγκόσμιας κινητοποίησης ενάντια στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η πρωτοβουλία των KlimaSeniorinnen μπορεί να λειτουργήσει ως παράδειγμα προς αυτήν την κατεύθυνση.**”

Κατά την τέταρτη ημέρα της επίσκεψής τους στην Αθήνα, την Παρασκευή 27 Ιανουαρίου, οι KlimaSeniorinnen συναντήθηκαν με πρωτοβουλία της Greenpeace και της ΕΕΔΑ στον φιλόξενο χώρο του **Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας** με τους εξής φορείς και συλλογικότητες του γυναικείου κινήματος: **Διεθνής Ένωση Γυναικών, ΔΕΠΙΣ Κηφισιάς, ΔΕΠΙΣ Χαλανδρίου, Ευρωπαϊκό Λόμπυ Γυναικών, Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών, Melissa Network, Orlando LGBT+, Το Μωβ, Womanlandia, Women Act, Women On Top και η Πρωτοβουλία κατά των γυναικοκτονιών**. Αντλώντας έμπνευση από τη δράση των KlimaSeniorinnen, οι εκπρόσωποι των φορέων και συλλογικοτήτων αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τους τρόπους που οι γυναίκες είναι από τις πρώτες ευάλωτες ομάδες που επηρεάζονται από κάθε κρίση, όπως οι κλιματικές αλλαγές, ενώ συμφώνησαν ότι οι γυναικείες οργανώσεις μπορούν να γίνουν ενεργοί δρώντες για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους για την ανάληψη σχετικών δράσεων.

GREENPEACE

Σημειώσεις:

[1] Περισσότερες πληροφορίες για τις KlimaSeniorinnen και τη δράση τους μπορείτε να βρείτε στην [ηλεκτρονική τους σελίδα](#).